

Djoeki van
Woerden

‘Het is gek dat we hier willen wonen’

Djoeki van Woerden over bodemdaling in Nederland

Het water is je vriend en je vijand. In Haastrecht weten ze daar alles van. Hein Vergeer leerde schaatsen op de sloten in de polder en heel de regio beleefde er plezier aan. Maar als de koeien op klompen moeten gaan lopen, is het water je vijand.

Er komt een eenzame fietser aan. Het lijkt erop dat de winterkou haar niet deert. Bij een paal midden in de polder stopt ze. ‘Hier kun je zien hoever de bodem sinds de 11e eeuw is gezakt.’ Ze wijst omhoog naar de top van de paal. ‘Meer dan twee meter.’

Molens

De vrouw met de fiets is Djoeki van Woerden. ‘Het is begonnen toen wij het veen gingen ontwateren om er te wonen en te boeren. Er kwam lucht bij de veenbodem, waardoor het veen uitdroogde en de bodem zakte.’ De molen op de achtergrond is het plaatje bij het verhaal. ‘In de 15e eeuw kwamen

de molens.’ De polders werden leeggepompt voor de hennepcultuur voor de zeilmakerijen. ‘En hennep heeft veel mest nodig, dus de boeren moesten koeien houden.’

Na de hennep gingen de boeren in de kaas. Dat verkocht beter. ‘Het waterpeil moest steeds verder naar beneden, maar dat werd gaandeweg moeilijker. Toen kwamen de stoommachines. De bodem ging nog harder dalen.’ Het effect van de voortdurende bodemdaling is dat wegen verzakken, rioleringen beschadigen en de fundering van woningen wordt aangetast. ‘Om de drie jaar moeten we onze tuin ophogen,’ zegt Djoeki. ‘Zo hard gaat het.’

Tegenstrijdige belangen

In hotel 'Over de brug' vervolgt Djoeki het verhaal over de bodemdaling. Binnen is het lekker warm. 'Alstublijft.' Een vriendelijke mevrouw zet een geurende kop koffie op tafel. 'De bodemdaling gaat de samenleving de komende decennia miljarden euro's kosten. Dat heeft het Planbureau voor de Leefomgeving berekend.' Het zijn Groningse toestanden. 'Er zitten scheuren in de muren. Mensen moeten de fundering in de gaten houden. Er zijn tegenstrijdige belangen. De boeren willen een lagere waterstand voor het vee en de machines, maar voor de steden is dat ongunstig.'

Wat moet er nu gebeuren? 'Dat is de vraag.' Djoeki nipt aan de koffie. 'De waterschappen en de gemeente Gouda zijn er druk mee bezig. Eén van de oplossingen is onderwaterdrainage. Dan maken ze biologisch afbreekbare pijpleidingen van aardappelzetmeel. De sloot en het land worden aan elkaar verbonden, dus in tijden van droogte komt het water vanuit de sloot in het land. Dan oxideert het veen niet. En omgekeerd, als het nat is, wordt het water afgevoerd naar de sloot. Dat gaat wel iets doen, maar het is erg kostbaar.'

Urgentie

Heel Holland zakt. En dat is geen nieuws. Het is al heel lang bekend. 'Eigenlijk is het heel gek dat we op zo'n slappe bodem willen wonen,' conclu-

Hein Vergeer

Hij werd in 1961 geboren in Haastrecht: Hein Vergeer. Hij was een bekende schaatser. Twee keer werd hij wereldkampioen. De eerste keer in Hamar (1985) en de tweede keer in Inzell (1986). Op een buitenbaan! Hein Vergeer trainde net als die andere wereldkampioen, Leo Visser, bij de schaatsclub STV Lekstreek.

deert Djoeki. 'Het is een probleem dat al heel lang speelt. De politiek had er tot nu toe weinig aandacht voor. Het gaat vaak om de korte termijn, maar dit is een probleem van lange termijn. Er zijn voor politici altijd andere zorgen. De urgentie begint nu pas door te dringen. Het Rijk pompt 10 miljoen euro in de zoektocht naar oplossingen.'

De provincie speelt een belangrijke rol bij de bodemdaling. 'Een gemeente kan dit niet oplossen. Het probleem stoort zich niet aan gemeentegrenzen. Dus komt de

provincie in beeld. Die kan partijen bij elkaar brengen. Boeren en burgers, ondernemers en waterschappers. De provincie is in dit verband een heel interessante bestuurslaag.'

Droge zomer

Hoe staan de politieke partijen tegenover de aanpak van de bodemdaling? 'Het is een zoektocht,' erkent Djoeki. 'Wat is wijs en wat is betaalbaar?' Er is wel iets te kiezen. 'De ChristenUnie houdt de vinger aan de pols en biedt als er keuzes gemaakt moeten worden graag ruimte aan

natuur en water, terwijl andere partijen de economische belangen zwaarder laten wegen.' Djoeki gelooft niet in de tegenstelling die geschapen wordt. 'Het is ook een economisch belang dat de bodem stabiel blijft en dat boeren kunnen overleven.'

De provincie kan niet met de armen over elkaar gaan zitten, vindt Djoeki. 'Het probleem is niet heel erg zichtbaar, maar we weten allemaal dat we zakken. Er moet wel actie ondernomen worden. Het is eigenlijk heel gek om hier te willen wonen en werken. Het

'Heel Holland zakt. En dat is geen nieuws. Eigenlijk is het heel gek dat we op zo'n slappe bodem willen wonen'

Plinius

De Romein Plinius verbaasde zich over de terpbewoners die in de eerste eeuw na Christus onze natte streken bewoonden: 'Bij vloed zijn het net schepelingen, bij eb eerder schipbreukelingen. En wanneer zij door het Romeinse volk zijn overwonnen, noemen zij dat nog slavernij!'

is niet zo vanzelfsprekend dat we dat altijd maar volhouden. De droge zomer was funest voor het veen. Toen is het heel hard gegaan. Het is belangrijk dat we dingen klimaatbestendig maken.'

Gek

Djoeki is literatuurwetenschapper. Waar komt haar belangstelling voor de bodemdaling in het Groene Hart vandaan? 'Ik kwam een tekst tegen van de Romein Plinius, die door onze streken voer. Hij zag hoe de mensen zich terugtrokken op terpen als het vloed werd en er weer af kwamen om vissen bij elkaar te zoeken als het eb werd. Dat vond hij maar zielig. Hij vroeg zich af of de plek waar de mensen woonden nu bij het land of bij de zee hoorde. Ik vind het heel fascinerend dat wij onder zeeniveau leven. Toen ik in Singapore woonde, zeiden mijn collega's: 'Jullie zijn gek.' Het is een heel interessant thema.'

Ze heeft een brede interesse en doet van alles. 'Ik geloof dat we op de wereld zijn om God en onze naaste te dienen. Het past bij mij om dat in de politiek te doen. Ik vind de provincie een interessante bestuurslaag. Er komt een scala aan onderwerpen voorbij. Ik kan m'n netwerken aanspreken. Dat vind ik leuk. Het gaat erom dat we koesteren wat goed is en beter maken wat anders kan. De ChristenUnie is integer en open. Dat bevalt mij. Geen politieke spelletjes. Ik heb mijn plekje gevonden.' +